

Graustabiel, de halfverharding van JP Infra Advies, is inmiddels bij meerdere zorginstellingen te vinden. Van Helvoirt Groenprojecten koos bij de aanleg van een belevingstuin voor Graustabiel en Landscape Studio zette deze halfverharding in voor rolstoeltoegankelijke paden. Stefan Aarts, projectleider bij Van Helvoirt Groenprojecten: 'Graustabiel heeft een hoge stabiliteit; dat vinden wij belangrijk bij halfverharding voor deze doelgroep.'

Auteur: Heidi Peters

Rolstoelvriendelijke paden

Graustabiel bij verschillende zorginstellingen toegepast

De IJpelaar is een woon-zorgcentrum in Breda van zorgorganisatie Thebe. Grenzend aan een gesloten afdeling voor mensen met dementie legde Van Helvoirt Groenprojecten uit Berkel-Enschot een belevingstuin aan. Voor de paden kozen Thebe en Van Helvoirt de halfverharding Graustabiel, een product van JP Infra Advies uit Holten. Aarts: 'De tuin is ontworpen als een belevingsgerichte tuin, specifiek voor deze doelgroep. Om daar meer kennis over op te doen, reisde ons team meerdere malen naar Zweden, waar groen veel vaker wordt ingezet in de zorg. De Zweedse landbouwuniversiteit heeft hier veel onderzoek naar gedaan. Belangrijke elementen in belevingstuinen

zijn bestrating in lichte kleuren, geurende en bloeiende planten, dieren (kippen, konijnen, vogels, vlinders) en bijvoorbeeld een moestuin. Belevingstuinen worden veel aangelegd voor mensen met dementie en keer op keer blijkt dat ze een positieve invloed kunnen hebben op onbegrepen gedrag.'

Verdichting belangrijk

De Graustabiel-paden bij De IJpelaar zijn uit twee lagen opgebouwd en in lagen verdicht. 'Wij vinden de verdichting erg belangrijk', aldus Aarts. 'Na de aanleg van halfverharding blijft vaak een kalkachtige toplaag achter. Graustabiel kleeft aan elkaar en laat nagenoeg

geen sporen achter. De toplaag is verdicht met een wals. De paden hebben wel de grove structuur en de natuurlijke uitstraling, maar zoals wij het hebben aangelegd, is het een vast product. Fijn voor wandelpaden en rolstoelen. Het is goed begaanbaar en fraai van kleur. Hierdoor is er ook weinig onderhoud nodig; er komt van onderaf geen onkruid doorheen. Daarom is schoffelen niet nodig en dat is precies de bedoeling.'

Langdurige stabiliteit

'Stabiliteit is belangrijk, ook bij halfverharding. Het is geen asfalt, maar het moet wel goed begaanbaar zijn. Bij Graustabiel vind ik zowel

4 min. leestijd

HALFVERHARDINGEN

Het nieuwe pad wordt aangebracht.

Aarts: 'De stabiliteit vind ik bij Graustabiël het beste'

de stabiliteit als de langdurigheid daarvan, dus hoelang het stabiel blijft, het beste. Van Helvoirt is in 1964 begonnen als kwekerij, maakte later de stap naar een hoveniersbedrijf en is inmiddels een grote hovenier in het zuiden van Brabant. Wij hebben in de loop der jaren expertise opgebouwd in groendaken; ook daarvoor gebruiken we veel halfverhardingen, in allerlei soorten en kleuren. Halfverhardingen zijn eigenlijk gemaakt voor de esthetiek, de uitstraling, niet per se voor de functionaliteit. Door het gebruik van de grove fractie krijg je als het ware een stevige plak als toplaag en verhoog je de functionaliteit.'

Wandelpaden in bosrijke omgeving

Het moest een duurzaam, cliëntvriendelijk en strak geheel worden, de route tussen de

Huydecoperlaan en boerderij De Huydecoper, onderdeel van zorgorganisatie Amerpoort in Baarn. In samenwerking met Landscape Studio legde JP Infra Advies er eind 2020 een pad aan met Graustabiël. De keuze viel onder meer op Graustabiël omdat er geen vervorming of hinderlijk stuiven optreedt bij het gebruik van dit herbruikbare materiaal. 'Het iets verbrede, zandkleurige pad sluit mooi aan op de omgeving', vertelt Theo van 't Klooster, eigenaar van tuinen- en landschapsarchitectenbureau Landscape Studio in Eemnes. 'Amerpoort ligt in een bosrijk gebied, een droog eiken-berkenbos. Het is een NNN-gebied, een gebied van Natuurnetwerk Nederland. Ikzelf ben al zo'n twintig jaar bij dit gebied betrokken. In zo'n omgeving stimuleer je het gebruik van halfverharding. Vanwege het budget is het voor opdrachtgevers vaak

Situatie voor en na. Het pad is verlegd, voor meer wandel- en bosbeleving.

Graustabiël in de belevingstuin van De Ipelaar, aangelegd door Van Helvoirt

een grote stap om bestaande, slecht functionerende paden te vervangen, maar het nieuwe pad bevalt de opdrachtgever heel goed. Ik vind dat je in een natuurlijke omgeving iets moet gebruiken met een natuurlijke uitstraling, wat herbruikbaar is en ook nog eens eenvoudig te repareren. Ook als je te zijner tijd een pad moet verleggen, is het fijn dat je het materiaal elders op het terrein kunt hergebruiken. En als je Graustabiël opnieuw freest, kun je het hergebruiken.'

Ervaring met Graustabiël

De paden zijn zo breed dat er twee rolstoelen naast elkaar kunnen rijden of een begeleider naast een rolstoel kan lopen. 'Mensen met een verstandelijke beperking waaiëren vaak wat meer uit, hebben meer ruimte nodig, ook tijdens het wandelen. Dan moet je niet te smalle paadjes maken', aldus Van 't Klooster. 'We hebben nu circa 390 meter pad gelegd. Het is een pilotproject voor uiteindelijk heel Amerpoort. Het bestaande pad bestond uit een topplagje op puingranulaat; het was slecht toegankelijk en moest dus vervangen worden. We hebben naar meerdere halfverhardingen gekeken. Asfalt was geen optie. Verschillende soorten halfverharding vielen af vanwege de reactie op weersomstandigheden. De doelgroep die er

gebruik van maakt, is toch een andere dan in de openbare ruimte; daar moet je rekening mee houden. Graustabiël kwam er voor ons als beste uit. Het product stelt wel eisen aan de aanleg. De fundatie moet goed zijn en ik vind dat degene die het aanlegt, het vaker gedaan moet hebben. De verwerker moet het materiaal en de verwerkingsadviezen goed kennen.'

Zanderig effect

Twee jaar geleden koos Van 't Klooster bij een project voor een andere zorgorganisatie ook Graustabiël: 'Het personeel van de bos- en tuindienst is tevreden. Na een fikse regenbui is hier en daar een enkel plasje te zien. Daar is dus wat correctie nodig en dat is met Graustabiël prima te doen. Je kunt het vrij eenvoudig frezen en herstellen. Na verdichting bindt het zich opnieuw. Halfverhardingen hebben voor- en nadelen. Kijk naar het doel, de functie, de doelgroep, de gewenste uitstraling en stem daar je keuze op af. En weet wat je doet bij de aanleg. Wij wilden een zanderig effect en hebben de paden daarom afgewerkt met een fijnere zandkleurige topplag. Kies je voor een grovere fractie, dan krijg je een andere uitstraling. Daarom is het belangrijk om te weten hoe en waar je Graustabiël gebruikt.'

Houdt zich goed

Jos Put is eigenaar van JP Infra Advies en leverancier van Graustabiël: 'Omdat de oude asfaltlaag niet teerhoudend was, kon het door de puinverharding gefreesd worden. Dit zorgde voor een aanzienlijke kostenbesparing. De verharding kan middels stomen onderhouden worden.' Van 't Klooster: 'Vervolgens is het pad met een spreidmachine aangebracht. We hebben bewust niet voor insluiting gekozen. Het pad is aangelegd in oktober 2020 en het houdt zich goed. Het behoudt zijn vorm en de aansluiting met het bos is zoals we het wilden hebben. In de oude situatie (zie foto's voor en na) liep een gedeelte van het pad langs het hek. Dat gaf cliënten een "opgesloten" gevoel. Daarom is het pad verlegd. Er werd een nieuw cunet gegraven. De fundering van het oude tracé werd verwerkt op de nieuwe locatie; vervolgens werd de ontgraven grond op de plaats van het oude pad aangebracht. Wij hebben het niet zelf aangelegd; JP Infra Advies heeft de Graustabiël niet alleen geleverd, maar ook de uitvoering gedaan. Jos komt uit de weg- en waterbouw; hij kent zijn product en weet wat het nodig heeft.'

